

helyi zsidó hitközségi vezetőket, hogy vegyék névsorba a hitközséghez tartozó összes zsidót – az ürügy az volt, hogy a cukor- és szappanjegyeket újakra cserélik ki.

A zsidók, miként a megkülönböztető jelzés viselésére utasító rendelkezésnek, ennek a baljós intézkedésnek is engedelmessé váltak. Noha az országos zsidó vezetők tudták, hogy e két, összefüggő intézkedésnek az volt a célja, hogy a zsidók elszigetelése és gettósítása könnyebbé váljék, és a cionista vezetőket az isztambuli Vaada óvta az engedelmességtől, a helyi közösségek vezetői mit sem sejtettek, hűségesen elkészítették a névsorokat. Kisebb közösségekben rendszerint a hitközségi titkár vagy anyakönyvvezető készítette el a listát – a nagyobbakban rendszerint azok a fiatal férfiak, akiket még nem vittek el munkaszolgálatra. Rendszerint kettesével dolgoztak, lelkiismeretesen végigjárták az egész várost, vigyáztak, nehogy egyetlen utcát vagy házat is kihagyjanak. A névjegyzék a családi és utónevet, az anya nevét, a címet, a foglalkozást és az életkort tüntette fel.¹⁵

Baky április 5-én „szigorúan bizalmas” utasítást (6137/1944. BM VII. res.) adott ki, amely az Államvédelmi Központ ügyészi nyomozó részlegének¹⁶ vezetőjét felszólította, hogy az alá beosztott egységek segítségével felügyeljen a zsidók ellen foganatosított rendőri intézkedések megvalósítására. Felhatalmazta, hogy egységeit a helyszínre küldje, hogy „a zsidókérdés megoldásánál később esetleg felmerülő vádaskodásoknak és esetleges visszaéléseknek eleje vételessék”¹⁷.

Ugyanazon a napon, április 7-én, amikor kiadta a gettósításról intézkedő utasítást, Baky értekezletet tartott belügyminisztériumi irodájában. A résztvevők: Endre, két SS-tiszt és több csendőr- és rendőrtiszt – Tölgyesy ezredes, Záhonyi százados, Thurzó és Meskó rendőrfőtanácsosok, valamint Halász Géza minisztériumi tanácsos, a kárpátaljai kormánybiztos helyettese. Baky bejelentette, hogy küszöbön áll a zsidók kitelepítése a VIII. csendőrkerületből, amelybe Kárpátalja és Észak-kelet-Magyarország egyes részei tartoznak. Néhány alkalmazandó módszerről és felállítandó szervezeti struktúráról is említést tett.

Az akció irányítását az Eichmann-féle *Sonderkommando* tagjaiból és magyarokból álló zsidótlanítási szakértőcsoportra bízták (lásd a továbbiakban). A zsidóellenes kampány sikere, mint azt Veessenmayer számos jelentése egyikében kiemelte, a *Sicherheitsdienst* ügynökeinek és Endrének a folyamatos és szoros együttműködéséből fakadt.¹⁸ Ugyanez a bensőséges kapcsolat alakult ki az Eichmann-féle *Sonderkommando* és a végleges megoldáson fáradozó többi magyar között.

A kárpátaljai és északkelet-magyarországi műveletekhez Munkácsot választották ki a parancsnoki egység főhadiszállásául. Munkács maradt a